

หนทางของวิชาและวินัย

นพวรรณ สามโพยสุย

ข้าพเจ้าไม่ได้เรียนมหาวิทยาลัยมาตั้งแต่แรก ทำให้การเรียนรู้แนวคิดทฤษฎี ต่างๆ เป็นของยาก ข้าพเจ้าพบว่าตัวเองอ่านหนังสือด้านมานุษยวิทยาน้อยมาก ชื่อแปลกๆ อยู่ในหัวของข้าพเจ้าเต็มไปหมด มานุษยวิทยาเป็นโลกใหม่ที่ข้าพเจ้า เพิ่งรู้จัก ขณะที่เรียนข้าพเจ้าเริ่มแปลกแยกจากสิ่งที่เรียน เพื่อนในห้องเรียน วิชาเรียน ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าอะไรคือ ความโง่เขลาของตัวเองที่ไม่มีพื้นความรู้วิชามานุษยวิทยา ประกอบกับกำลังใจจากรุ่นพี่ที่คอยให้กำลังใจก็เกิดเป็นความพยายามให้ข้าพเจ้าสู้ต่อไปได้ ยิ่งไม่รู้ ต้องอย่าหยุดที่จะเรียนรู้

แต่การเรียนรู้ครั้งสำคัญและหัวใจของการตัดสินใจชะตากรรมของนักเรียน มานุษยวิทยาส่วนใหญ่ก็ไม่พ้น “วิทยานิพนธ์” ข้าพเจ้าได้บทเรียนอย่างใหญ่หลวง วิทยานิพนธ์ได้อะไร นอกจากความรู้และคำตอบที่เราเข้าไปค้นหาในพื้นที่ศึกษา แล้ว “ระหว่างทางเดิน” ข้าพเจ้าได้เข้าใจโลกและความเป็นไปของผู้ป่วยที่กำลังเจ็บป่วยจากความอยุติธรรมเชิงโครงสร้าง จากอคติที่ข้าพเจ้าเคยมีกับคนติดสุรา กลายเป็นความ เห็นอกเห็นใจและเข้าใจเพื่อนมนุษย์และผู้คนตัวเล็กตัวน้อยมากขึ้น และในขณะเดียวกัน “ระหว่างทางเดิน” ข้าพเจ้าได้มีมิตรภาพ จากครูผู้เมตตาข้าพเจ้า รับข้าพเจ้าเป็นศิษย์ และ ให้วิชาทั้งไม่อ่อนและไม่แข็ง คำถามแบบโสเครตีสในวันนั้นบ่มเพาะให้ข้าพเจ้าเติบโตขึ้น และสูญเสียความมั่นใจกับความรู้ที่ข้าพเจ้าคิดว่ารู้ แต่แท้จริงกลับว่างเปล่าและพบว่า ข้าพเจ้าไม่รู้อะไรเลย “ระหว่างทางเดิน” ข้าพเจ้าพบมิตรภาพของเพื่อนแท้ เพื่อนรุ่นน้อง และเพื่อนรุ่นพี่ผู้ร่วมชะตากรรมที่คอยกุมมือข้าพเจ้า ปลอดภัยเมื่อข้าพเจ้าเจอไม้แข็ง

นอนพร้อมกัน ตื่นพร้อมกัน พาข้าพเจ้าให้หลุดพ้นจากวังวนความเจ็บปวดระหว่างเดินทางไปได้ “ระหว่างทางเดิน” ข้าพเจ้ายังได้เห็นมิตรภาพจากนายประตู่ ผู้คุมกฎ และพี่ที่ดีของน้อง ๆ หลายคนในตอนที่เอื้อเพื่อเราทุกด้าน ขอขอบคุณสำหรับเพื่อนร่วมทางของข้าพเจ้าทุกคน

สุดปลายทางเดิน อาจารย์ท่านหนึ่งเซ็นชื่อในใบอนุญาติวิทยานิพนธ์และบอกข้าพเจ้าว่า “Discipline” นอกจากจะแปลว่าวิชาแล้ว ด้านหนึ่งมันแปลว่าวินัย วินัยของผู้เรียนวิชาจนจบคงเป็นรางวัลสำคัญที่ทำให้เราผ่านบทพิสูจน์ของนักเรียนมานุษยวิทยาไปได้ ขอคุณวิชามานุษยวิทยาที่ทำให้ข้าพเจ้าได้เข้าใจคำว่า “วิชา” และคำว่า “วินัย” ไปพร้อม ๆ กัน